

Lapszemle

2009. 22. hét

GVH-döntés lesz a magyar árukról

A Gazdasági Versenyhivatal várhatóan még az év végén meghozza határozatát az Élelmiszer Termékpálya Kódex aláírói ellen indított eljárásban - mondta Nagy Zoltán, a GVH elnöke. A kódex egyebek mellett az aláíróknak azt az önkéntes vállalását tartalmazza, amely szerint idén július elsejétől nyolcvan százalékra emelkedik a magyar áruk részesedése a nagy áruházláncok polcain, a jelenlegi mintegy 75 százalékról. A vizsgálat ugyan kiterjed majd a megállapodást tető alá hozó Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szerepére is, ám a hatályos versenytörvény alapján a hivatal nem járhat el állami szervezetekkel szemben. A GVH szerint a magyar termékek védelmére kötött megállapodás ellenkezik az EU szabályaival Nagy Zoltán szerint a megállapodás jelenlegi formájában akkor maradhat érvényben, ha az érintetteknek sikerül bebizonyítaniuk, hogy a hatóság által kifogásolt pontok több előnnyel járnak, mint hátránnyal. A versenyhivatal vezetője szerint a megállapodás lehetséges alternatívája lenne, ha a kereskedelmi láncok egyenként eldöntötték volna, hogy hasonló módon forgalmazznak magyarországi termékeket. Nagy Márta, a GVH elnökhelyettese nem túl „gazdabarát” véleményt képviselt a sajtótájékoztatón. Szavai szerint nem lehet elvárni, hogy itthon a magyar áruk kerüljenek előtérbe az uniós versenytársakéval szemben, miközben a hazai termelők követelik a határon túli zavartalan piacra jutást. Torjákné Amberger Terézia, a GVH irodavezetője hangsúlyozta: az egyezmény döntő része a nagy kereskedelmi láncok és a beszállítók közötti aránytalan erőpozíciókon kíván javítani, s ezek a szándékok nagyon is üdvözlendők. Amennyiben a versenyhivatali eljárás során a vitatott pontok kikerülnek az etikai kódex szövegéből, úgy maga a dokumentum minden további nélkül életbe léphet július elsejétől. Nagy Zoltán nem kívánt nyilatkozni az eljárás lehetséges kimeneteléről. Utalt viszont rá, hogy hasonló megállapodások esetén nem szabtak ki bírságot. A hatálybalépés előtt ugyanis egy ilyen megállapodás a piaci versenyt ténylegesen nem torzítja. (május 23. Magyar Hírlap 7.o., Magyar pofon a magyar áruknak Magyar Nemzet 1+11.o., Foghíjassá válhat az élelmiszer-etikai kódex Népszabadság 14.o., Nem büntetik az agrártárcát Népszava 4.o., május 25. Élelmiszerkódex: év végéig GVH-döntés Világgazdaság 7.o.)

Hájadó és poggyászdíj

Poggyászkezelési, illemhely-használati, túlsúly-, online-bejelentkezési, beszállókártya-kibocsátási vagy éppen kerozindíj: kifogyhatatlan a légitársaságok leleményessége a burkolt jegyáremelések terén. Baranyi Dóra, az Európai Fogyasztói Központ vezető jogtanácsosa elmondta, minden ügyet ki kell vizsgálni, az uniós irányelveknek és a nemzeti jogszabályoknak megfelelően. A légitársaságok azonban egységesen kötelesek minden díjat egyértelműen és jól láthatóan feltüntetni. A szakember emlékeztetett rá, hogy Magyarországon le is zárult az a bírósági eljárás, amely a jegykiállítási díj létjogosultságát vizsgálta. A bíróság kimondta, hogy ilyen címen nem szedhetnek pénzt. A szakmai szervezet szerint a "hájadó" ötlete például személyiségi jogi kérdéseket is felvet, s diszkriminatív, mint ahogy az illemhely-használati díj is. Baranyi Dóra kifejtette: mivel ezek a többletköltségek egyértelműen burkolt jegyáremelések, az Európai Unió illetékes bizottsága egységes fogyasztóvédelmi irányelvet dolgoz ki, amely megalapozná a fenti problémák kezelésének egységes joggyakorlatát is. (május 25. Magyar Hírlap 7.o.)

Mind nagyobb gond a termékhamisítás

Élelmiszer- és takarmánybiztonsági szempontból a termékek hamisítása jelenti jelenleg a

legnagyobb problémát - mondta Szeitzné Szabó Mária, a Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatal főigazgatója. Kiemelte: a hamis termékek megjelenése az élelmiszerpiacon egyre erősebb tendencia, ezért a hatóságoknak fel kell készülniük a szigorúbb ellenőrzésekre. (*Világgazdaság 7.o.*)

Gyógyszer-liberalizáció: visszavonulót fújtak?

Az ÁNTSZ nyilvántartásában szereplő forgalmazó helyek közül számos valójában már hónapok óta nem értékesít vény nélkül kapható gyógyszereket - derült ki a Mystery Visit legfrissebb, a patikán kívüli gyógyszervásárlást kutató próbavásárlásaiból. Mint megállapították: míg a tárolásra és elkülönítésre vonatkozó szabályokat a vizsgált kereskedelmi egységek mindegyike maximálisan betartja, a vevőtájékoztatók helyenként a minimális szintet sem éri el. Kiderült az is, hogy a patikán kívüli gyógyszerforgalmazók azt a minimális figyelmet sem fordítják a gyógyszereladásokra, mint amit egyéb más, általuk forgalmazott termék esetében megtesznek. (*Napi Gazdaság 10.o.*)

Nem válaszol a Microsoft

A Microsoft lefújta a június 3-5-re tervezett brüsszeli meghallgatást, amely az Internet Explorer monopolhelyzetét érintő uniós eljárás része lett volna. A szoftvergyártó vezető uniós tisztviselők távolmaradására hivatkozik. Az Európai Bizottság néhány héten belül dönt az esetleges bírságról. (*Világgazdaság 5.o.*)

Érdekvédelem: gyártók, fogyasztók

Együttműködési megállapodást kötött tegnap a Magyar Márkaszövetség és a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége a fogyasztói jogok hatékonyabb képviselése és a tisztességes verseny ösztönzése érdekében. A két szervezet együttesen lép fel a fogyasztóvédelmi témákban, a jogalkotásban, a fogyasztóvédelmi politika véleményezésében. (május 26. *Világgazdaság 2.o.*)

Az árkommunikáció a legfontosabb

A GfK Hungária Piackutató elemzése szerint a vásárlók 40 százaléka hasonlítja össze rendszeresen az árakat a konkurenciával és veszi meg a kedvezőbb ár-érték arányú terméket. 56 százalékuk rendszeresen összeveti a kiírt, azaz a polcon jelzett árat a pénztárral, vagyis a kereskedői bizalmat a helyes árfeltüntetés hatványozottan fokozza. A reklámok szerepe erősen erodálódott az utóbbi néhány évben az élelmiszer-vásárlásoknál, elsősorban a piac három éve tartó mélyrepülése miatt. Komoly vásárlási hajlandóságot eredményezhet, ha a gyártók a kereskedőkkel együtt odafigyelnek az árképzésre és az árak feltüntetésére. A piaci tendenciát követve egyértelmű, hogy a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, illetve a Gazdasági Versenyhivatal miatt veszi szigorúan az ár- és akcióstermék-kommunikációkat a napi fogyasztási cikkeknel. Emlékeztet, hogy annak idején, amikor a fogyasztás évente két számjeggyel emelkedett, a hatóságok a reklámok igazságtartalmát vizsgálták és jó néhányszor elmarasztaltak egy-egy céget, mert tévés szpotjukban kiszínezték a valóságot. (május 27. *Napi Gazdaság 9.o.*)

Uniós elégtétel a gyógyszerészeknek és a szakmának

Több mint kétéves megfontolás után figyelemre méltó döntést hozott az Európai Unió Bírósága Luxemburgban. A megállapítás szerint nem igaz az, hogy európai kötelezettség lenne a gyógyszerellátás piacosítása, a verseny rászabadítása egy versenyhez nem értő, ám hivatásához ragaszkodó diplomás körre. A szakmai érveket politikai döntésekkel írják felül, a politikai

felelősség kérdését szakmai kompetenciakörbe utalják. A versenyképtelen gyógyszerész-társadalmat odadobták a tőkeerős, multinacionális versenytársaknak. A sikerkommunikáció három bázisa a verseny megvédésében, hogy olcsóbb lett a gyógyszer, jobb lett a hozzáférhetőség, és magasabb szinten érvényesül az esélyegyenlőség. Egyik sem igaz. A gyógyszer a költségvetésnek lett olcsóbb, a betegnek pedig drágább. Luxemburgban megfogalmazták, hogy megbízható és minőségi gyógyszerellátáshoz gyógyszerész kell. Olyan gyógyszerész, aki gazdasági ügyekben is döntésképes, nem a munkáltatója motiválja a „szakmai” döntéseit. A gyógyszerészek személye garancia a felelősségre és a biztonságra. A gyógyszer nem kereskedelmi cikk, hanem különleges termék. A Gazdasági Versenyhivatalhoz is eljutott az Európai Unió Bíróságának döntése, ahol azt nyilatkozták, hogy ez is csak egy döntés, de ránk nézve nem kötelező. (*Magyar Nemzet 6.o.*)

A hivatal piszkavasa

Kívülről szemlélve kissé kuszának tűnnek az alig másfél hónapja ünnepélyesen aláírt ételmiszeretikai kódex körüli legújabb fejlemények. Ha pedig kissé alaposabban tanulmányozunk az ügyben megjelent, egy immár megindított eljáráshoz csatolt versenyhivatali állásfoglalást is, akkor megpláne. A termelők, feldolgozók és az agrártárca közötti egyezség lényege szerint a kódex szabályozza a felvásárlók és a beszállítók szerződéseinek, illetve azok teljesítésének rendjét, s azt is, hogy a hazai kereskedelemben a magyar termékek aránya - az alapcikkek esetében - legalább nyolcvanszázalékos legyen. Etikai alapon. Nos, főként ezen általános önkorlátozás verte ki a versenyhivatali biztosítékot: elnökük megfogalmazása szerint „a kódex... alkalmas lehet arra, hogy megkülönböztesse a hazai vállalkozásokat a más tagállamból származó termékek előállítását, behozatalát és forgalmazását végző vállalkozásoktól, korlátozva így az utóbbiak értékesítési lehetőségeit Magyarországon belül”. Szintén hivatali meglátás az is, hogy egyébként az egyes cégek külön-külön köthetnek egymással önkorlátozással egyezséget. Sőt, ha a minisztérium az összességében sok ezer vállalkozást összefogó szakmai szervezetekkel egyenként állapodik meg, akkor sincs eljárás. Ha a hatóság tartja magát a betűhöz, akkor ennek a kódexnek a lényege bizonyosan elvész, s az pedig nem más, mint egy konkrét üzleti ügyben nagy nehezen kialakított, összegaztati jelentőségű egyezség. Kár lesz érte. (*Népszabadság 3.o.*)

Még nem csökken a lakossági gázár

Az új gáztörvényből kimaradt az a korábbi passzus, hogy 30 nappal korábban közzé kell tenni a gázárakat, ám ennek ellenére elegendő időt kell hagyni a szolgáltatóknak és a fogyasztóknak a felkészülésre. A Magyar Energia Hivatal szakemberei még dolgoznak az előterjesztésen, de tíz napon belül letezik az árakra és a rendszerhasználati díjakra vonatkozó javaslatukat az árszabályozó jogkörrel rendelkező energiaügyi miniszter asztalára. Piaci vélemények szerint októbertől legalább 10-15 százalékkal csökkenhet a gázár, ám ezt a magyar kisfogyasztók még aligha érzékelik. Egyrészt öt százalékponttal emelkedik az áfa júliustól, valamint elkezd kompenzálni a kormányzat a nagykereskedő E.On Földgázzal szemben felgyűlt, nagyjából százmilliárd forintos tartozást is. (*Napi Gazdaság 2.o.*)

Lehet-e versenyképes a távhő?

A panelházak magas fűtési számlája és az ennek hatására erősödni látszó leválási szándék talán aktuálisabb, mint eddig bármikor. Ezt tovább erősíti a leválásokat gátolni hivatott, önkormányzati rendeletekben testet öltött távhő-szolgáltatói szándék alkotmánybírói elkaszálása. Mivel távhőszolgáltatóként változó a fűtés költsége, nyilván a magasabb árat megállapító körzetek a veszélyeztetettek, de egy országos leválási „mozgalom” az alacsonyabb árú szolgáltatókat is megingathatja. A távhőellátásnak a jelenlegi árviszonyok mellett egyértelmű alternatívájává vált az egyedi gázfűtés. Az elmúlt időszak magas gázárjai erősítik a földgáztól való függetlenedési

szándékot, de ez sokkal inkább kedvez a távhőnek, hiszen a geotermikus vagy a környezetbarát biomassza-alapú fűtés elsősorban a távhőrendszerrel együtt képzelhető el. A gyenge hőtechnikai jellemzőjű házakat természetesen szigetelni kell, függetlenül az építési technológiájuktól, vagy attól, hogy távhővel, gázkazánnal vagy akár biomasszával fűtöttek. (*Világgazdaság 11.o.*)

Újabb fejezet a hamisítások elleni küzdelemben

Bár a rádiófrekvenciás azonosítást már jó ideje használják a gyártók és logisztikai szolgáltatók a hamisított termékek kiszűrésére, a technológia most újabb fejlődési fokot ért el. Amint arra a globális szabványokkal foglalkozó legnagyobb nemzetközi szervezet, a GSI figyelmeztet, a hamisítás elleni küzdelem kezdeti korszakában elég volt az eredeti árukat RFID címkével ellátni és máris látszott: ha valamely terméken nem volt címke, az hamis volt. Ám hamarosan megjelentek a "klónozott" címkék. A cél most a klónozás megakadályozása, illetve a forgalomban lévő klónok kiszűrése. (május 28. *Napi Gazdaság 10.o.*)

Nagy kihívás előtt a gyógynövénypiac

Teljesen eltűnhetnek 2011-re a patikák és az áruházak polcairól a gyógyszerek nem minősülő, gyógynövényalapú gyógyhatású készítmények. Az Európai Unió nem ismeri ezt a hazánkban több mint két évtizede bevezetett kategóriát. Az unió által megszabott határidőig a gyártóknak három lehetőségük van: vagy átminősítik az ilyen termékeiket hagyományos növényi gyógyszerre, vagy „lesorolják” gyógynövényalapú kozmetikai készítménnyé, étrend- kiegészítővé, élelmiszerré, vagy megszüntetik a gyártást. (*Világgazdaság 1+6.o.*)

A Démász a legjobb egyetemes szolgáltató

A Magyar Energiafogyasztók Szövetsége idén a Démász Zrt.-nek ítélte a legjobb egyetemes szolgáltatónak járó díjat, amelyet a cég az elmúlt 13 évben nyolcször nyert el, és további négyszer volt dobogós helyen a hazai áramszolgáltatók közül. (*Napi Gazdaság 19.o.*)

A recesszió sem jelent kibúvót

A válság a világ versenyhatóságait is kihívás elé állítja. Egyesek szerint a mostani krízis oka a szabadjára engedett piac, a túl sok verseny. Meringott a piacokba vetett hit, és megnőtt az állami beavatkozás iránti igény. A bűnös valójában nem a verseny. Ez még a pénzügyi szektorban is jól látható, ahol elsősorban a prudenciális szabályozás hiányosságai és vezetési hibák okolhatók a jelenlegi problémákért. Ráadásul a most kritizált deregulációs és liberalizációs hullám néhány évtizede épp azért indult el világszerte, mert az államilag irányított, korlátozásokkal gúzsba kötött megoldások csődöt mondtak. A verseny nem a probléma részét képezi, hanem a megoldását. A verseny fenntartása és erősítése változatlanul legitim gazdaságpolitikai cél, annak szabályait és azok következetes érvényesítését pedig nem szabad „felvizezni”. Tagadhatatlan ugyanakkor, hogy a módosult gazdasági környezethez a versenyhivataloknak is alkalmazkodniuk kell. Válság idején hajlamosabbak a versenytársak kartellezni, ezek ellen tehát továbbra is fel kell lépni. Még nem tudni, hogy kevesebb vagy több fúzió várható-e. Mindenesetre a versenyelleneset továbbra sem szabad engedélyezni. A versenyhivataloknak képesnek kell lenniük indokolt esetben erőforrásokat átcsoportosítani egyes eljárások felgyorsítására. A cikk írója Kovács Csaba, a Gazdasági Versenyhivatal munkatársa. (május 29. *Világgazdaság 7.o.*)

Úrrá lehet az unió a felügyeleti káoszon

Jövőre már működni kellene annak az új, európai uniós szintű pénzügyi felügyeleti rendszernek, amelynek kiépítésére - illetve a jelenlegi rendszer reformjára - a héten tett formálisan is javaslatot az Európai Bizottság. Az EB által elfogadott tervezet arra a több tucat ajánlást tartalmazó csomagra támaszkodik, amelyet februárban tett le a brüsszeli asztalra az erre felkért testület. Az elnökéről, a volt francia jegybankvezér Jacques de Larosiere-ről elnevezett csoport jelentésében nem finomkodott: véleményük szerint a pénzügyi szektor működési kereteinek erős felügyeleti és szankciórendszeren kell alapulnia, a felügyeleti hatóságoknak elegendő eszközzel és hatalommal kell rendelkezniük ahhoz, hogy fellépjenek mind a nem megfelelő kockázatkezelés, mind a pénzügyi bűncselekmények ellen. Most az unióban egyik sincs meg - állapította meg a jelentés. *(Napi Gazdaság 21.o.)*

A budapestiek is leválhatnak a távhőről

Alkotmányellenes a fővárosi távhőszolgáltatásról való leválás korlátozása, ezért az erről szóló önkormányzati rendeletet az Alkotmánybíróság (Ab) megsemmisítette. Az eljárást kezdeményező közigazgatási hivatal szerint a távhő-szolgáltatási törvény nem ad lehetőséget a helyi önkormányzatnak, hogy előírja, milyen fűtési rendszerrel váltható fel a távhőszolgáltatás. Az Ab megalapozottnak találta az indítványt, és emlékeztet: a távhőszolgáltatás monopolhelyzetet élvező szolgáltatás, ezért szabályozásában kitüntetett szerepe van a fogyasztók védelmének. A határozat indokolása szerint a helyi képviselő-testület rendelete nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal, így a távhőszolgáltatásról szóló törvénnyel, és nincs felhatalmazása arra sem, hogy a távhőszolgáltatás igénybevételét kötelezővé tegye. (május 28. Heti Válasz 38.o.)

Beolvadhat a PSZÁF a jegybankba?

Sajtóértesülések szerint összeolvadhat a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB). A jegybank a Magyar Nemzet érdeklődésére kitérő választ adott, kiemelve, hogy a régió többi államában a felügyeleti feladatokat a jegybankban látják el. Az MNB sajtóosztályán elmondták, hogy a Pénzügyminisztériummal, a PSZÁF-fel és nemzetközi intézményekkel tárgyalásokat folytatnak arról, miként lehetne megvalósítani, hogy a felügyelet előretekintő, kockázatértékelésen alapuló szemlélete hangsúlyosabbá váljon. Binder István, a PSZÁF szóvivője nem nyilatkozott az összevonásról, elmondta azonban, hogy egyetértenek a felügyelet erősítésével, és a PSZÁF-nek konkrét javaslatai is vannak. A napilap megemlíti, hogy az összeolvadással a felügyelet vezetése a jövő évi kormányváltással is a helyén maradhat. (május 28. Heti Válasz 38.o.)